

Таблиця 3

Переваги е-каталогів	
Замовники	Учасники
1	2
Заощадження часу для закупівель типових товарів	Першими навчитися продавати через е-каталог Якісно вплинути на подальший розвиток е-каталогів
Конкурентні ціни	
Упевненість у надійності постачальників, за кваліфікацію яких мають відповідати ЦЗО	
Автоматичне формування системою звіту про укладений договір	

ВИСНОВКИ

Усе нове не обов'язково є складним. Завдяки своєчасному реагуванню ДП «Прозорро», яке видало детальні інструкції щодо застосування е-каталогів, ми можемо повноцінно вивчити всі нюанси і застосовувати їх у власних закупівлях. Але пам'ятайте, що механізм закупівель через е-каталоги поширюється виключно на допорогові закупівлі. І такі закупівлі є правом, а не обов'язком замовника. А от дотримання норм Закону № 922 під час здійснення закупівель – це обов'язок. Отже, закуповуємо без порушень.

Анна СЕМЕНЕНКО, консультант

НОВАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Нещодавно прийнятий Закон від 25.04.19 р. № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон № 2704) упорядковує низку питань щодо застосування та використання державної мови. Розглянемо, що саме передбачається та які законодавчі норми мають застосовуватися.

Передумови для прийняття нового закону

Так звані «мовні питання» на сьогодні регулюються низкою законодавчих актів, серед яких, зокрема, Закони:

- від 02.10.96 р. № 393/96-ВР «Про звернення громадян»;
- від 10.12.15 р. № 889-VIII «Про державну службу»;
- від 05.09.17 р. № 2145-VIII «Про освіту»;
- від 07.06.01 р. № 2493-III «Про службу в органах місцевого самоврядування»;

- від 25.06.92 р. № 2494-XII «Про національні меншини в Україні»;
- від 13.01.11 р. № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації»;
- від 03.07.12 р. № 5029-VI «Про засади державної мовної політики».

Неабиякий резонанс чомусь викликав саме Закон № 2704. Розглянемо його детальніше.

Із часу набуття нашою державою незалежності, тобто з 1991 року, законодавчого акта, який би передбачав застосування української мови як **мови громадянства України** (крім ст. 10 Кон-

ституції, якою визначено українську мову державною), не було. Відтепер, із прийняттям Закону № 2704 урегульовано статус української мови як єдиної державної з посиленням її захисту.

Тобто нині усунуто суперечності між Конституцією та законодавством у частині забезпечення функціонування та захисту української мови як державної.

Загальні засади мовного закону

Отже, згідно із Законом № 2704 статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України для здійснення повноважень органами держави та органами місцевого самоврядування (далі – ОМС), в інших публічних сферах суспільного життя.

Зауважимо: Закон не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів, тобто не є обов'язковим застосовувати українську мову в приватних бесідах, під час домашнього спілкування тощо та у храмах, церквах, якщо так буде зручно та комфортно певній особі (особам).

Є ще така особливість. Наша країна є багатонаціональною, в якій мешкає населення десятків національностей. Тому ст. 2 Закону № 2704 передбачено, що застосування кримськотатарської мови та інших мов корінних народів, національних меншин має визначатися законодавством, яке регулює порядок реалізації прав корінних народів, нацменшин України, однак з урахуванням визначених Законом № 2704 особливостей (ідеться про пріоритетність саме державної мови).

Згідно зі ст. 6 Закону № 2704 кожен громадянин України зобов'язаний володіти державною мовою. Звісно, нею володіють далеко всі, тому держава гарантує можливості для опанування державною мовою у відповідних закладах освіти, а також організовує безоплатні курси української мови для дорослих.

Важливим є й те, що Законом № 2704 урегульовано правила застосування його положень у різних сферах життя, зокрема:

- нормативно-правових документах;
- діловодстві та документообігу;

- судочинстві;
- ЗСУ, інших військових формуваннях, правоохоронних, розвідувальних органах;
- освітній, науковій, культурній, медичній, спортивній діяльності;
- на телебаченні та радіомовленні, ЗМІ;
- книговидаванні, інтерфейсах комп'ютерних програм.

Також визначено, як має застосовуватися державна мова у сфері обслуговування споживачів (торгівля, авіакаси, надання послуг із ремонту обладнання, обслуговування населення тощо), реклами, технічної документації тощо.

Розділ VI Закону № 2704 унормував правила застосування української мови в назвах держорганів, іменах, географічних назвах, а також написах на дорожніх знаках. Звісно, вони мають виконуватися державною мовою. Щоправда, поряд із показниками цих назв, а також назв географічних об'єктів державною мовою можна розмістити її латиноалфавітний відповідник (такий відповідник має бути меншим та розміщуватись праворуч або внизу).

Виокремлено, що назви органів держави та ОМС, установ та організацій можуть позначатись англійською мовою. Тож вивіска або офіційний бланк, наприклад, структурного підрозділу райдержадміністрації або районної лікарні може бути виконана англійською мовою, і тоді назва подається з правого боку або внизу.

Якщо йдеться про кримськотатарську, іншу мову корінних народів, мову нацменшин, то особливості виконання ОМС та комунальними підприємствами назв мають бути встановлені законом щодо порядку реалізації прав корінних народів, нацменшин України.

Трудові відносини

Стосовно регулювання трудових відносин Закон № 2704 передбачає таке.

Незалежно від того, в установі чи організації якої форми власності – державної, комунальної чи приватної – працює особа, вона за своїм вибором може застосовувати будь-яку мову. Причому, якщо для неї є звичним використовувати російську або ж молдавську чи казахську мову, ніхто цього не заборонятиме та не примушуватиме спілкуватися лише українською.

Не обійшлося без винятків: під час перебування на роботі та виконання своїх робочих завдань щодо обслуговування іноземців чи осіб без громадянства може використовуватись інша мова (не державна). Цей виняток стосується й випадків, коли створюватимуться юридичні, технічні, інформаційно-технічні тексти та інші повідомлення та документи, адресатами яких є іноземці чи особи без громадянства, юрособи, органи і посадові особи іноземних держав і міжнародних організацій. Це означає, що з наведеними категоріями громадян працівникам слід спілкуватися державною мовою.

Роботодавцеві слід знати, що в нашій державі трудові договори укладаються державною мовою, що не перешкоджає сторонам цього договору використовувати його переклад. Тобто, скажімо, директором школи під час оформлення педпрацівника на відповідну посаду видається наказ українською мовою, і водночас є можливість перекласти такий наказ іншою мовою – російською, мовою ромів тощо.

Вищезгадані норми запроваджуються з 16.07.19 р.

Деякі моменти реалізації норм Закону

Насамперед, за затвердженою Кабміном Держпрограмою сприяння опануванню державної мови (далі – Мовна програма) здійснюватиметься підтримка мови. У ній мають міститися конкретні заходи, що сприятимуть реалізації положень Закону № 2704. До того ж, має бути забезпечене функціонування мережі державних та комунальних курсів із вивчення державної мови як для громадян України, так і для іноземців та осіб без громадянства. Крім того, на Мінкультури покладено здійснення заходів, що сприятимуть опануванню української мови:

- видання навчальних посібників;
- створення термінологічної словникової бази;
- забезпечення вільного доступу до книжок усім верствам населення держави.

Скажемо ще про одну норму, яка дотепер стосувалася в основному країн Європейського Союзу (далі – ЄС). Ідеться про набуття громадянства нашої держави. Для здійснення такого наміру особа має засвідчити відповідний рівень володіння державною мовою. Визначення таких вимог покладено на Національну комісію зі стандартів

державної мови (ця норма Закону № 2704 набуває чинності з 16.07.21). Звісно, щоб підтвердити рівень володіння мовою, слід скласти іспит згідно із затвердженим Кабміном порядком.

Знання мови конче необхідне претендентам на громадянство України хоча б для того, щоб зуміти прочитати своє прізвище та ім'я в документі, що посвідчує особу, адже ці документи складаються державною мовою.

Обов'язок щодо володіння державною мовою

У Законі № 2704 зазначено доволі широке коло осіб, до обов'язків яких належить володіння державною мовою, її застосування під час виконання своїх повноважень.

Якщо стисло, то це коло включає:

- вищих посадових осіб держави, очільників міністерств, відомств та їхніх заступників;
- депутатів Верховної Ради АР Крим, місцевих рад, посадових осіб ОМС;
- держслужбовців;
- голів місцевих держадміністрацій та їхніх заступників;
- осіб офіцерського складу, які проходять службу за контрактом;
- осіб начальницького, рядового, сержантського та старшинського складу Нацполіції, інших правоохоронних та розвідувальних органів та посадовців, яким присвоюються спецзвання;
- керівників закладів освіти всіх форм власності, педагогічних, наукових працівників;
- медпрацівників державних та комунальних закладів.

Звертаємо увагу: ті особи, які **претендують** на обрання чи призначення на вищезгадані посади, також зобов'язані володіти державною мовою.

Захист української мови

Без сумніву, державна мова потребує захисту. Для цього на всій території нашої держави діятиме така посадова особа, як уповноважений із захисту державної мови (далі – уповноважений). Передбачено, що його діяльність не залежатиме від інших держорганів та посадових осіб.

Що саме здійснюватиме уповноважений та призначені ним представники, визначено у ст. 49 Закону № 2704. Посадовця (він не є держслужбовцем) має призначити Кабмін шляхом обрання одного з кандидатів на цю посаду за критеріями, установленними у ст. 50 Закону № 2704.

Отже, уповноважений контролюватиме застосування державної мови органами держави, ОМС, державними та комунальними підприємствами, установами та організаціями, їхніми посадовими та службовими особами. Також контролюватиметься це питання стосовно громадських об'єднань, політичних партій, інших юросіб.

Зауважимо, що уповноважений має повноваження рекомендувати вищезгаданим структурам, як має застосовуватися в їх діяльності державна мова, а також оприлюднювати висновки про ознаки її приниження чи зневажання в публічних виступах відповідних органів влади, установ, включаючи посадових осіб іноземних держав.

Уповноважений матиме змогу за потреби залучати працівників Нацполіції, Держспоживзахисту, місцевих держадміністрацій для здійснення покладених на нього завдань.

Для прикладу: посадова особа ОМС відмовляється застосовувати державну мову у спілкуванні з особою, яка звертається зі скаргою до уповноваженого чи його представника. Звісно, у скарзі слід викласти її суть, а також зазначити електронну адресу, на яку може бути надіслана відповідь, або інші засоби зв'язку. Протягом 10 робочих днів із дня надходження зареєстрованої заяви здійснюється ознайомлення, потім – мовна експертиза чи вжиття попередніх заходів контролю. Строк розгляду скарги – 30 робочих днів

від дня ухвалення рішення щодо такої експертизи. Про результати повідомляється заявник.

*Звертаємо увагу: розгляд **скарг** уповноважений має розпочати через 6 місяців після свого призначення (на сьогодні такого призначення ще не відбулося).*

Можливо, що уповноважений із власної ініціативи здійснюватиме державний контроль застосування державної мови, якщо надходить скарга (так передбачає ст. 56 Закону № 2704).

Тож, використовуючи надані законодавством повноваження, уповноважений має право одержувати копії документів та іншу інформацію щодо предмета контролю, безперешкодно відвідувати органи влади. Також відповідні владні органи, установи, юрособи на вимогу цього посадовця мають надати копії документів та іншу інформацію (за винятком інформації з обмеженим доступом).

Результат здійсненого контролю оформлюється актом. Якщо виявлено порушення вимог щодо обов'язковості застосування української мови, зафіксоване актом, то уповноважений, його представник складають на підставі цього акта протокол (ч. 3 ст. 56 Закону № 2704).

Є й норма, що передбачає накладення штрафів на порушників мовного законодавства. Це відбуватиметься, якщо уповноваженим уноситься постанова про накладення штрафу, і підставами для неї є результати розгляду ним справи про порушення суб'єктом господарювання вимог Закону № 2704. Ухилитися від штрафу не вийде, адже постанова щодо нього є обов'язковою до виконання.

www.balance.ua

- Демонстрація БСБ
- Одна відкрита стаття кожного номера
- Інформація про семінари/вебінари
- Анонси та архіви номерів

P